

21-чи май - Кавказ урушда жоюлган адыглары эсгериуню кюнюдю

Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

2011 жыл
21-чи май,
шабат кюн.
№ 93 (18764)

Багысыз сому

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ ВРЕМЯ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.Б.Каноквун Кавказ уруш бошалганы 147 жыл болганы бла байламлы ОБРАЩЕНИЯСЫ

Биоген Къабарты-Малкъарны халкы, битеу дуньяны адыглары да бушуу кюнню эсгерди, адыганы гунч этерге эздан къойган кенжылкъы Кавказ уруш бошалганы 147 жыл толганы белгиледи. Ол заманда кеп саны халк битеу дуньяга чачыл калганды, ата журтларыдан айрылып, келир заманлары болурына да шынам.

Миллетни бу бушуу кюннюде биз кыдык кызаутуда бир турлюк терсликери болмай енгенини, тууган жерини азатлыгы ючюн жагланн аймак корешенини эсгериб, Кавказ уруш азатлык жетиргенни барысы алында баш небиз. Небек къыйналган эсе, не улду азат чекен эсе да, адыг халк туулг болуп кетмегенди, жашауну андан ары бардырында таукеллигин, кыруу ючюн тас этмегенди. Биогенюнде кеп миллетни Россияни халкларыны бир юйюнде жангы жашуу кыраиди, Россияни кесинде кирик, битеу дуньяда да тийини жерни алады.

Халкыбызны алгынныг тейлепери жигитликери биз унутмайбыз, биоген да алагыа хурмет этенили турабыз. Алай болмай да амалы жокълда, Нек дегенде ала, Россияни кырал бла байламлыкыны тарыхында ол кыра кезу болганына да къармай, ата журтлары сакълаганлары бла къалмай, бизни ата-бабаларыбызны «Россия бла ёмюрдөн амыртыг» деген антка керини болгандыла. Кеп да бармай бол, республикабызны шедюню халкы, Россия Федерацияга кирген Къабарты-Малкъарны кыраллыгыны 90-жыллыгыны белгилерикъиз. Бу аламет ючюн байрамга жамаутыбызны бирикдирюге, Россия Федерацияны айрымалыкъ кесети болганы Къабарты-Малкъарда мамырыкъыны, келишулюкню, бирликни кючюндирюге себеплик этеригине ишексиме.

Тууган Къабарты-Малкъарыбызны халкына, дуньяны битеу адыгына мамырыкъыла, ырахатлыкыла, монгул жашуу этеригини сойгенини билдирем.

Тюбешуу

Кавказ уруш бошалганы 147-жыллыкъны белгилеуню алында Къабарты-Малкъарга Сирияда, Туркияда, Иорданияда, Германияда эм башха кыраллада жашаган черкес диаспораланы келечекlerini уллу къошуу келетени. Ала бу ююнге аталган бир немче ише къатышырыкъдыла. Тюбене КЪАБАРТЫ Президенти Арсен Канокос бла тюбешгендиле.

Жыйлыну ача, республиканы башчысы къонакълаа КЪАБАРТЫ экономика болууну юсюнден къысыа билдиргенди. Ол бюджет къылай толтурулганыны, жашуу да къылай инвестиция проекте бардырылгандарыны, жангы иши жерле кыралгалларыны

сипулу болганыны, ол аны кенгертирге, предриятиларны Къабарты-Малкъарда ачарга хазырлыкъны, бери башха инвестор ланы келтирге да ону болганыны айткъанды. Былайда сёз Амманны

Культура эм экономика байламлыкъыны кенгертирге таукелдиле

юсюнден айткъанды. Президент арт заманда асыл эс гилче эм орталыкъ бизнесни айналыууга бурулганына да чертенди. Дагында ол Север-Кавказ федералый округу эм Къабарты-Малкъарны айналыуу стратегияларыны чеклеринде къылай жумушла тамамланлыкыларын билдиргенди, ол санда туризмни ёдорюню жангы бла да.

Арсен Канокос республикада эл микл жерини хайырлануу жагына кыуаргыз мурат болганына да айткъанды. Къабарты-Малкъарда жашаганлары араларына соруу бардырылы, аны эни ичиге беригине негда башха амалы башха кайыратарга кереклиги тигилгины билдиргенди.

Дагында арт заманда экстремизм бла байламлы къужу ишле кенж жайылганыны ала КЪАБАРТЫ экономика аныгы тыйгъуларны да белгилегенди. «Экономиканы алга баруу тохтамаз ючюн, бизге мамырыкъ керекди», - дегенди.

«Къыныушкъ халда бардырылганды. Конакъла республика келгенерине ыракълыкълары ачыкълагандыла эмда диаспораланы ишлерини юсюнден билдиргенди. Сирияда жашаган Самир Карданов кесини бизге

бла Нальчики (неда Минеральные Воды шахарыны) араларында самолёт байламлыкъыны кырууну юсюнден да барганды. Арсен Канокос республикада болган самолётланы санын кёбейтирге план болганыны айткъанды. Нальчинден тышында жангы аэропорт ишлетирге мурат бар эди да, алай кризис бла байламлы аны да белгилегенди. Анга жуура бер, Арсен Канокос бу вопросу жалаң да федералый арада тамамларга болуунун чертенди.

Туркияда жашаган Гоносель Шурлу а Стамбулда диаспоралык ишленгини айткъанды. Ол,

Къабарты-Малкъарга келип, мында врачларга хакъсыз курла кыуаргыз хазырлыгын билдиргенди. Арсен Канокос жыйлыууга къатышкан КЪАБАРТЫ сакълау министри Фатимат Амшокова, аны бла сёлешип, бу вопросу сюзерге бюурганды.

Сёз Къабарты-Малкъарны бла черкес диаспорала болганы тыш кыраллары араларында культуру байламлыкъыны кырууну юсюнден да барганды. Тюбешууде башха вопросла да сюзолгендиле. Ахырында уа Халкъла аралы черкес ассоциацияны айналыууга салгъан къызыллары ючюн КЪАБАРТЫ эм бизни жерешлери бизни уллу къаууму КЪАБАРТЫ Правительствоуну Сыйлы грамоталары бла саулаганандыла.

Тюбешуу ахырында уа Халкъла аралы черкес ассоциацияны айналыууга салгъан къызыллары ючюн КЪАБАРТЫ эм бизни жерешлери бизни уллу къаууму КЪАБАРТЫ Правительствоуну Сыйлы грамоталары бла саулаганандыла.

ТОКЪЛАНЫ Фатима.

Оноулашуу

Ачыкъ халда

КЪАБАРТЫ Президенти Арсен Канокос Халкъла аралы черкес ассоциацияны (ИКА-ны) орта кюн бардырылган жыйлыууна къатышкъанды. Анда ИКА-ны жыйырмажыллыгына аталган къууанчы ишленуу планы сюзолгенди. Биригюню сыйлы грамотасы эмда сыйлы белгиси бла саулаганандыла тизмеси къылат кёрилетени.

Андан сора да, тюбешууде ИКА-ны Россияны власть структурлары эмда Олимпиада комитет бла байламлыкъыны кырууну онгарларына къарлаганды. Ассоциацияны председатели Кашушуби Ажикве сёз Социде «Мыш Олимпия халкыбызны барганды заманда эмда ала бардырылган кезиуде черкес (адыг) тематика да ачыкълыларыны юсюнден билдиргенди.

«Къыныууда тыш къыраллада жашаган черкес ишленуу (адыглыкъ) болуулары, алгача болушлукъ этюню маддарлары да сюзолгендиле. Ол да бошдан тыйок эди, Иорданияда, Израильде, АБШ-да диаспораланы келечектери, «Адыг хакъ» организацияны тасмаллары да келген эдиле. Ала КЪАБАРТЫ Президенти Арсен Канокоса кеп сорула да бергендиле.

Бизни корр.

Хабарны адамны сакълышлары

Алгынныг терсликени да унутмай, тамбланы къайгыгысын кёрюрге

Кавказ уруш бошалганы биоген 147 жыл толады. Император Александр II Кавказда патчыны келечиси князь Михаил Николаевичке: «Мени уллу насасым, тутханды Запад Кавказны бойсундурууну бир бла жарым ёмюр мындан алгъа башланган ишине ахырына жетдирге тошгени бла», - деп жазганды.

Ол уруш Россия кыралыны тарыхында бушуу кезууден бири болганды. Кеси да Кавказны халкларыны ууулар мурат бла бардырылган колониялы уруу эди. Аны геополитика эмда аскер-стратегия сыйлауларында бири уа адыг жерле болгандыла. Этни койксолотю ючюн, этнекеч болса да, анга напат берилгенин биллип, патчы урууну, артыкъда ол келтирген хаталаны юсюнден тоз ханлар жайлынын унутмаганды. Совет Союзун заманында да адыглыга 1763-1964 жыллада этниген геноцидди юсюнден сакълыгы аркъин этимлегенди, СССР-ни халкларыны араларына «суукълык кыйрмий» деп, Аны себепли Кавказны «кыйрмийдирюуну» юсюнден терс шартла, терс оюмла къурагандыла.

Жалаңда жангартылганы Россияде демократия толденуени хайырландан онг чыкъганды Кавказ урушуну тарыхын ачыкъ этерге. Ол адыглыга уллу заруаулык жетдиргенди. Анда мингге бла адамла ёлгендиле, миклге халеклик жеттениди, культура тоураганды, миллетни социално-экономика айнауу кеп заманга аркъа сюзолганды. Сау къалган адыглыны он

юсюнден 9-су келерини тууган жерлеринде къысталганды. Ала биогенюнде, битеу дуньяга чачыл, Туркияда, Сирияда, Иорданияда, АБШ-да, Израильде, Иракда, Египетде, Пивндия, Суданда, Германияда, Францияда, Болгарияда, Канада, Биржинг Арыб Эмирлатанда, Австралияда, Голландияда, Великобританияда эм башха кыраллада жашадыла.

Ахыры 2-чи беттеди.

Жазылыуу - 2011

Багъалы окъуучула!

2011 жылны экинчи жарымны жазылыуу кампания андан ары бардырылады. Сиз «Заман» газетте сызыны кыайсы почта бёлюмюнде да жазылырга болуукъсуз.

Атты айга жазылыуну багысы торденмегенди, алгынныгый къалганды - 356 300 капек.

Бизни индексибиз - 51532

КЕНГЕШ

Белгиленген жетишимлени бегитирге эм кёбейтирге

Жуукъ заманда туберкулёзга кыжауу диспансори Нальчикде тышына чыкъганды, жаны ишленуу бегитиргенди. Аны юсюнден КЪАБАРТЫ Правительствоуну кезуюу жыйлыуунда саулук сакълау министр Фатимат Амшокова билдиргенди. Кенешге республиканы башчыны Арсен Канокос эм федералый инспектор Владимир Кунюковны къатышкъандыла.

Президент мындан ары Правительствоу жыйлыулары былай халда бардырылгандыны айткъанды. Профиль министрствон ишлерини керюмдюрленин чыгарганды, аны отчылары республиканы башчысы кеси тынгыларкъанды. Бу жол а 2010 жылда тамамланган ишлерини эм былылгача салгъан пландарыны юсюнден КЪАБАРТЫ Саулук сакълау министрствосу билдиргенди.

Аны алында уа Арсен Канокос «Саулук сакълау» миллет проектини саулук сакълауну жангыча ишлетууню программасыны чеклеринде республикада адамланы саулукларыны игилендируу жагы бла уллу жетишимле болганыны чертенди. Тууган сыйлыны саны ёсгенди, ёптене азайыгандыла, адамланы орта жашуу ёмюрю узайтылганды.

- Болсада жамаут бла тюбешууде тарыгуула эшигирге тоше-

Маганалы иш

Абдул-Халим энтта да Эверестге чыкъганды!

Елмезланы Мукайны жашы Абдул-Халим таулу болуп биринчи 2009 жылны 19-чу майында дуньяны бек бирик тауна-Эверестге чыкъганды.

Тамам эки жылдан а эрттенгиде, Москва заман бла сазгат алтыда, бизни айтхыкълы жерлешибиз Эверестти Тибет (Къытай) жанындан 8.848 метр бийикликке ёрлегенди. Ары ол америкалы эм мексикалыла къаччыла эмда шери бла тебиреген эди. Алай кёпте, Абдул-Халимден бла бу жерни жашдан башхала, тау башына ёрлепмай, жарты жолдан къайтхандыла.

Быйыл Эверестге чыкъгандан Абдул-Халим биринчи. Бу жол да ол Къабарты-Малкъарны байыргын тауну тепсенде жерде чыйхалганды. Алай бла бизни барыбыз да энта бир кере кууандырганды, башчысыны кёкге жетдиргенди.

Белгили жашыбызны бу уллу хорамнына тоз ниети адамла бизни бла тенг ётхемлендиле, анга насый тейлидиле. Тууган жерине сау-сапалат къайтырын сакълагандыла.

ХОПЛАНЫ Марзият.

Республиканы атламылары

Тыш сатыу-алды

Сезилерча фйдалылык

Быйлыны биринчи кварталында Къабарты-Малкъарны тыш сатыу-алды бла корешген предриятилары 41,9 миллион доллар багысы сатыу-алды этгендиле. Республиканы Экономиканы айналыуу эм сатыу-алды министрствосуну пресс-службасы билдиргенге кёре, озган жылы ол кезуюу бла тенгешдиргенде, ол 4,1 кереге кёбейгенди. Быйыл иш бла корешгенли саны быйлыны биринчи кварталында 66 болганды, аладан 45-си юридический лицодарыла.

Тыш сатыу-алды аспасыны (93,08%) узакъ тыш кыралла бла байламдыла. Ала бла товарла алышуу 38,25 миллион долларга жеттениди. Озган жылы ол кезуюу бла тенгешдиргенде, ол 5,5 кереге кёбейгенди. Тыш сатыу-алдыда бек уллу партнёра Италия, Германия, ОАЭ эм Турцияды. СНГ-ни къырларындан а - Азербайджан да Украина.

Республиканы экспортунда алчы жерни химия промышленности продукциясы алады (43,38%). Быйлыны биринчи кварталында импортну 81,3 процентинден аспасы машинала ишлеуно предриятиларны продукциялары болганды. Север-Кавказ федералый округда сатыу-алды бла корешгенли саны, озган жылы биринчи кварталы бла тенгешдиргенде, ючден 8,2 проценте дери ёсгенди.

Регионла бла келишиулюк

Юлгоге салырча

Къабарты-Малкъар Россияни регионлары бла байламлыкны тири айналы барды. Биогенюнде республиканы кыраланы 23 субъектлери бла бирге ишлеуно юсюнден келишимлери этилгендиле. Ол жаны бла Красноярск край бек ахшы коллегендери бирди. 2010 жылны сентябрь айында Сочида, халкъла аралы инвестиция форум барган кезиуде, эки субъектти башчылары сатыу-алды, экономика, иму-титуну эм культура жагы бла бирге ишлеуно юсюнде келишимлеге эм ол маддарланы жашауда бардыруу протоколлага къол салганды. Аны юсю бла ишчи къауумла кыуаргандыла. Бу жагы бла биогенюнде аш-азыкъ эм жарашдырыуу промышленностуну продукцияларын, кыруулу материалла жиберу жагы бла эм инновация-технологияла сферада бир къауум проекте жашауда бардырыладыла.

Къабарты-Малкъар Республикасынын 2009 жылдан башлап Къабарты-Малкъар Республикасы Россияни регионларында сатыу-алды, экономика ишленуу къарган предствительстволуа къураиди. Республиканы Правительствоуну буйругу бла озган жылда ала Нижегород, Саратов, Ульяновск областлада эм Марий Эл бла Чуваш республикалада да кыуаргандыла.

Быйлыны биринчи кварталына КЪАБАРТЫ Экономиканы айналыуу эм сатыу-алды министрствосу тыш байламлыкъла эм аспасыны информация органдары бла байламлыкъла жорютен бөлгюню билдиргенге кёре, республиканы предствительстволары рыноклада 30 миллион сомга жууукъ багысы товар айландыргандыла. Озган жылы бу кезуюу бла тенгешдиргенде, ол 6,7 проценте кёпдү. Жылыны ахырында дери аны 1600 миллион сомга жетдирге план этилгенди.

Келгенлени жарсыуларын ангылап 2 бет	Ёзек темасына кертичилик 3 бет	«Аланла - къарачай-малкъар халкыны ата-бабаларыдыла» 3 бет	Биосюреу къагыт - школну директоруна 4 бет
--	--	--	--

ЮБИЛЕЙ Езек темасына көртичилик

Бербераны Бурханни 50 жыл тоолду. Ол жыл энеси кыргыздын жаш чыныгы прозачка, поэтка, драматургу, алимке да жөтөшөндү.

Ол Тиме Кзырчай району Терезе элинде туулган. Черкесден музыка училищени режиссёрлук бөлүмүнө орус Москвада Литературой айти театр институту (ГИТИС-ны), кызы бая Лунгаров институту турсунды.

Устаз, «Заман» газети корреспонденти, «Кыкчы» да редактору да болгон аны. Кендикт дикторчилик кыруулоогундо орус илму иш кечкенди. Бююнолукте оу Гуманитар титутинде илму-налем институту тамата илму куулуксуз-рофун, РФ-ни Жазуучуларыны э Журналисттери союзларыны члениди.

Бурханни чыгармалары орус эм торк тилге кычкыргенди. «Современный драматург», «Новая повесть», «Юг-Полу», «Обзор», «Биршепик Кавказия», «Мини-Тау» журналда басмаланганды.

«Кырачайдан салам» намуна китабы Каракаевго «Кырачай» да, «Ташы кычыгы» да Нальчикке чыкканды. Бир талай жыйындык каттапана да барды аны жазган азыра.

Бурханни «Ташы кычыгы» деген повесанын кере Кзылжыланы Кыайсын атла мильсар кырал драмаларда спектакль салганга. Кзырчай-Черкесде да ол оюну көргөндү. 2006 жылда уа бизи артисттерибиз бу шими Башкыстордунда бардырыган торк тили театрыны «Туганжыл» деген IV жалкы аралы фестивалында көр-гозгөндү.

Кытайла башланганды аны чыгармачылык жолу? Бек апга элилерин улуу журм бек азыра дегенди. Булар барды да башы уа аты тауларда айтылган торк Семенинаны Сыймайылды. Булар Школада окуган замандында окуя ол басындырганды Бурханга назмулары «Ленинни байрагы» газете элтирге. Белгиле журналист эм литератор Паизованы.

Жашуунда бек насыйты ол жарык кезиуу Бурханни Литература институту окуган заманы эди. Ол жаштар улуу иретте ол жашта гереди. Семинары башысы белгиле торк Ошонин кырачайлы жашы фазануу эччилгини, аны жазган азыра да аспамада трагедияны болуанда болганынан эслегенди. Студент жылларында окуя ол СССР-ни жаш жазуучуларыны IX жыйынында кытайчыкты. Аны чыгармачылыктын эм сейрилин ол буюнде да унутпайды.

Литература институту окуй, Бурхан ГИТИС-ни да кырайында. РФ-ни чыкты артисткасы Е. Н. Кзырвананы студиясына жюргөндү. Битеудин драматургияны классиктерини чыгармаларына да шагырылганды, санада да аяны жигиттерини. Кзыбына кыра да белгиле этгенди аны пьесада жазган. Биринчи «Алган чана» эди. Ол пьеса философия

«Солданыштарым Бурхан, Омарыны юй бийчеси Бийгыз эм Отарланы Омар»

притчады. Мында ол адам бир бири кызында келген кызылтанлыкканы оюмкенини коюо бек кылай хорлаганын суратлагды. Экинчисинде уа «Ташы кычыгы» орусияда - урушу, кычкычкы оюноно эм бююноно жашууну байлаптыгы көр-гозгөндү. Бу чыгарма Кзылжыл улуу поэзиясы бек байламыды. Сынарга тошкен кытайчыкканын аруулугун көпторуктуу. Бурханни ташы кычыгырык этеди, Кыайсын атыра - жаралды.

Сызылганын пьесасыда «Кырт Хажини сыртасыда коюо бек драматург милетиини шургулу, жарысулу да кызырын көргөзгөдү. Хажини эки жашы - Осман бек Таулан - бир ниетиле тоюкчюндө, жоллары жашуу кыралары да башкыда. Атаптыра уа тынмыды ол затны көргөн? Бир миллет экиге болонсо, аны кызыра бушулу оюноно, аны кызыра улуу иретте ол жашта гилликте келтирмегенди. Андан айтады, Аллаха айланат: «Мени былай бир нек жашатты?» Ал мени жаным!» Эме мында трагедияны айтканды. Атам, аням, сайбырими, тууларкылары жанларына мени терк элт...» Жашуудан тоиган, азылгандыкы башкезген таулу.

Аны санага салган режиссер Атырайлыны Фатима Жыбуулуны, алимни ююсанды.

«Кырачайданшаны бир бирге кырачуулуктары - властыны бек таза ниетилеми кырачылыкларыды. Буюнде да магыналыла кыалады ол. Оз жанын өмнорю 60-чы жылларында окуя адалыны жакынкери кырайдан кыраакты эч бююноноку эсе. Биз Аллаха ийнанырга керекисин унутканыбыз, огурулукуду да алай, иги ниетилеми таза эткенби. Аны

ююсанды кырачырадыла эм жылдыла ташла».

Шимал Кавказы миллеттени XX өмнорю бушулу кызырадыры суратлай, Бурхан илмуда да ол темага кертичили кылаптыды. Бугагытада ишлеген жеринде кырачай-малкыяр ор миллетти тууган жеринден зор бек кысталганыны жазганды онла бек статьяла ююсанды. 2002 жылда уа «Тема народной драгедии возрождения в карачаево-балкарском поэзии» деген кандидат диссертациясын кыруулаганды.

Кеп халкыла аралы, битеу-россей эм республиканы конференцияла кыташты. Бурхан алада бююноно фольклорну бек литераторчиликны проблемаларны ююсеринден тынгыла докладла этгенди. Ол Кызулжыланы Кыайсынны, Маммиланы Ибрагимини, Байуулланы Алимни эм дагыда бир кыууны поэзия жашуу эм чыгармачылык жоллары ююсеринден өркөктөп жазганды. Ала «Писатели Карачаево-Балкарии» деген китабы киргенди. Казини, Семенинаны Сыймайылны, Отарланы Керимини, Байрамкуланы Халиматаны эм кеп башка поэтик поэзия думчларын аламыкта тингенди эм жазганды. «Өнерки историк балкарской литературы» китабыда уа «Поэзия выселения» бююноно Бурхан деген китепни котиме гилтеругуру Орусуйланы Фатима Жыбуулуны, алимни ююсанды.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

Махти бек бизни ушгыбыз аламы ююсеринденди.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

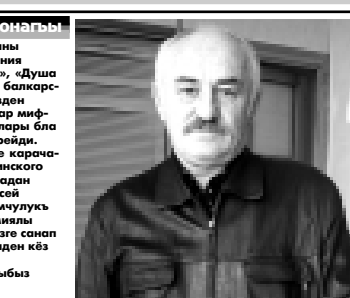
«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

ШИМАЛ КАВКАЗ КЮН САЙЫН

Бузаланы Финалларын тынгылы тинтирге

Визуалы Шимал Кавказда филмаларында инвентаризациялау бардыры билим кыяда иги болганын, «жоржаканы» уа кырачай-малкыяр калкынын аныктыгы болуудуна» Аны ююсанды. Есентунгке бардырылган брифингде РФ-ни Президенти Шимал Кавказ федералдык округуна полномочный келечиси Александр Хлопонин айтады.

«Билим билим беруюно илгендиюну мен бек ага кызуу «Филмаларды» дегенде инвентаризациялау бек кызы бардырылганды башкарып эдим. Ала уа бек көпторук. Ала уа Ставрополь крайда окуяны, филмалык сечки да кыюак. 70-ден аспам вуз барды, дегенди Хлопонин.

Аны оюмуна кере, Билим берую министрствону жананды вузалга бюджеттен беригин ырысыла кылайы жайрылганга артыктыда эс буртурга керекти. Аны бек бирге территорияны эччилеринден да эге алып, 5-10-жыллык перспективала промектиле алай кырагыра керекти. Андан сора да, округу стратегиялы айнууну, специалистелер кысыга сферга кеп керек болганынан, аныча билим беруюно программалардан да эге алып ишлеге тишишпиди. «Этта кырайлап айтамы, бакаларкет-магистрат билим берую жанылыма» дегенди полномочный келечи.

«Кюбанда – улут э молюк керуюм»

Краснодар крайда – Золота нива-2011» деген обидирини э молюк керуюм башланганды. Аны ююсанды ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине крайны вице-губернатор Евгений Громков билдиргенди.

Керуюм 19-чу майдан башлап 21-чине дерм Кюбанны биринчи районга артыла бек болганын Усть-Лабинский районда бардырылганды. «Керуюм мурагы болуюно специалисттерини професия усталыкларыны өсдюрюндү, ол молюкге жангы инвестицияла келтирду окуяны, крайны агропромышленность комплексине шендоо технологияны синдириуду» дегенди ол.

«Керуюм кыташылганы эч молюккыла шендоо ага журту эм тыш кырапалы э молюк тежика төрөн жангы бек да, ишде жайрылганын бек да көргозголюккө. Сээ ючюн, керуюмчу жаныны ююсандан башлап агроэкономика «тест-драйвны» бачадала кылай ишлеге кергозголюккө. Алай презентацияга деп 24 жер участка, 80-ден аспам токумдары жараша берилди, урусу себептен эм мал ашла хазырлаганды хайрылганыны техника хазыр этилгенди. Аны Россияны эм тыш кырапаланы 38 предпритиялары жарашдырланды.

«Ишке салынуу ахшы амалы»

Региона аралык ресурс аралы федерацияны штеге субъекттерине кыраулыктыла. Аны ююсанды Есентунгке бардырылган брифингде вице-премьер Александр Жуков айтады.

Аны оюмуна кере, регионга аралык ресурс арала бек керекти эм хайрыгы затпады, артыкча Шимал Кавказ федералдык округу субъекттерине. Мында, бир-бир республикада, артык ишчи кою, артыкча жаш төрөлө арасында, келди. «Сээ да жоксуду, ала башка жерлеиш ты табаркыла. Биз болгон мында окуяны кергозгө Дегендектен келген жаш Краснодар крайны иш беруючюлери бек тобушенгени. Алайда окуяны келешин эдиле ала жашка иш беруюно ююсанды» дегенди Жуков.

«Ставрополь крайны губернатору пресс-службасында аныктыгыларды берди» дегенди Жуков. «Лабинский районда аралык ресурс аралы край службасында болгандан сора вице-премьер-вещ-ушакны бардырыра ол болганын аныкташканды. Араны эм халкыны иш бек жалчылы службаны кулулукчулары, видеоканы бек байламы болуп, IT технологияны болушулу бек ала, алгыраакыда Махачкалада кырачай-малкыяр калкынын инженерия иште токташдырыча ол тапканды.

«Алай бек хар ай сайын 60 чакты бир адам иште токташды» дегенди пресс-службада.

«Бюджет ахчаны тооз»

«Кыратмагыланды – жууапка»

РФ-ни Эсептуу палатасы Интуштинаны социално-экономика программасы айнытууга жораланган вопропалы тамалауда Юнус-Бек Евкуров бек кыаты окуя этеди эм бюджег ахчаны кыраата билгенгенин ююргейге да уйланды, дегенди ол ведомствону оюнуру Сергей Степашин. «Менден Назарганды келгенден сора Сергей Владимиров республиканы башчысы эм правительствону бек тобушенгени, «Интуштинаны 2010-2012 жылда социално-экономика жаны бек айнууну» федералдык шельово программасына жашауда бардырыра деп берилген ырысыны хайрылануу байылыгына дегендир мурадыны» дегенди Степашин.

Интуштиндан сора, Сергей Степашин Есентунгке атпанырыкты, Шимал-Кавказ федералдык округу эсептуу калаттарыны оюучулары, СКФ-ну регионарнык финансларны министрствын РФ-ни Президенти Шимал-Кавказ федералдык округуна полномочный келечиси кытайы бардырылганды деп тинтиргенди. Алай Шимал Кавказ федералдык округу айнытууга кыраалны бюджетинден бериле тургун 400 миллиард сом ырысыны СКФ-ну айнууу шельово федералдык программасына жашауда бардырыра байрадыла алай хайрылганыну вопропалары оююнолюккө, деп шарт айтканды РФ-ни Эсептуу палатасыны башчысы.

«Жаратуу журтталга кечидиле»

«Сонде олимпады оюу ишлепкери жерде жашаганы Урожайчаны орамда кыраулган жангы кварталда ишленгени ююлге көргозголюккө. ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине Краснодар крайны департаментинде айтканыраны кере, бек микрорайон Адлер-Веселое автомобиль жолу ишлепкери келтиргени ююини ишлерине фатрага бериге деп кыраулыкты.

«Федералдык автомобиль жолу жангы бек 6,7 гектар жерде бир жылыны ишде жаралуу посылк кыраулганды. Анда 47 эчки журта эм эчкилаты жашау илме бардыла. Элге эсертке, газ эм суу алыа тартыпканды.

Бек апга жангы ююге көчкүчкени мурадыны эчиге дерм Социде жашап тургун Андрей Делеган эткенди. Аны айтачаны кере, Хаджежкне орамда жашап тургун ююноно жери 240 квадрат метр эди, огород жери да кош оюк болганды. «Жаңгы жерде да алай өлүмдү жашау журм эм жер айтырдыла, андан сора да, компанияны да бергенди. Иги журту, мурдордан башлап, кылай ишленгенине келечиси кеп кылаулык болуп турганды, жаралуу журтуду» дегенди жангы юй коюлу болгун Делеган.

«Бешикташ» кементи кылаптан Сынкыларын да пайдан келтиргенди»

Жууунуу кезиге жеткенин Социни пайданыда аварияга тапкан бешикташ деген ишеник кылаптан Сынкыларын да келтиргенди. Россияны МЧС-ини Краснодар крайда Баш управленийинде ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине айтканыраны кере, боран уруу-бузган жокте ташуучу кементи «Авст-Конверсия» 12-14 миллион сомга сатыл аны эм темир заттарын туурап, алай сарт мураптыды.

Жокте ташуучу жоржакке 19-чу февралда Социни акториясында (тенгиз тириесинде) булулганды эди. Токташдырылганына кере, ол базалт зыгыр келген болганды. 4-5 балла ююк болгон боранын кезимде портика кире баргылап ишленген сынганды. Аны ал кесиге тингизе батканды, арт кесиги а, толкулсуу Социни портудунан 500 метр юй жангыра жоржаккыла. Катастрофаны кезиу кеменеде 12 адам (ожиакчы членлери) болуундыла. Аладан 10-сун кулгаурандыла, 2-сун уа шендоо дерм да таза болганында саналдыла.

КОНКУРС

«Мени Кавказым он жылдан»

«Север Кавказны курортлары» ОАО 9-11-чи классларда окуучуларыны кытайында жазуу ишени (ассе) «Мени Кавказым он жылдан» деген конкурсу бардырыну ююсандан билдиреди. Анда СКФ-ну регионларыны Краснодар крайны эм Адыгя Республикасыны школчулары кыташырыга болукулуда. Анда жаш адамлагы шендоо проблемаланы ююсеринден келесирини оюмларын айтырга, гражданды кыраамаларын ачыккылаа эм бериледи. Дагында ала регионун айнуууда кылайла амалланы хайрыланса иги болууну ююсандан жазарга эркиндиле.

Конкурс 2 кезиге келешин бардырылганды. Аны сайлау кезиге 25-чи майга дерм бардырылганды. Андан 10-сун сайлануу, 30-чу майга дерм битеуроссей жюргие жиберили

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

«Алалла – кырачай-малкыяр калкыны ата-бабалардыла»

«Сени бу китапка дерм чыккыган ишперинден да тура эди кырачай – малкыяр халкыны историксы билгенди. Ала бек бизни окуучуны илм шгырдыди. Алимни «Происхождение карачаево – балкарского и осетинского народов» дегени да, басмодан чыгып, битеу Кавказ, Россия илму бек улуу окуучулукук этгенди. Мында академиялык илму бир талай жылы тоза санат тургун оюмланды ююсеринден кеп кыраамын чыккылады.

